

UTRIKESUTSKOTTETS UTLÅTANDE 8/2000 rd

**Europeiska unionens regeringskonferens 2000
(IGC 2000); beslut med kvalificerad majoritet,
artikel 133 i EG-fördraget**

Till statsrådet

INLEDNING

Remiss

Med stöd av 97 § grundlagen lämnade statsrådet den 3 november 2000 i anslutning till regeringskonferensen 2000 en utredning om artikel 133 i EG-fördraget gällande beslut med kvalificerad majoritet till utrikesutskottet. Statsrådet kompletterade utredningen den 17 november 2000.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- understatssekreterare Antti Peltomäki, statsrådets kansli
- avdelningschef Eikka Kosonen, utrikesministeriet

- Ville-Veikko Hirvelä, Medborgarorganisationernas WTO-kampanj
- vice ordförande Jaana Airaksinen och docent Thomas Wallgren, Servicecentralen för utvecklingssamarbete.

Samband med andra ärenden

Utskottet lämnade den 30 mars 2000 ett betänkande (UtUB 2/2000 rd) om statsrådets redogörelse "Finlands utgångspunkter och mål vid Europeiska unionens regeringskonferens 2000". Riksdagen antog i plenum den 7 april 2000 ett uttalande i enlighet med betänkandet.

STATSRÅDETS UTREDNING

Utredningen

Statsrådets utredning gäller en utvidgning av beslut med kvalificerad majoritet i fråga om artikel 133 i fördraget. Utredningen innehåller ett förslag till Finlands preciserade ståndpunkt jämte motivering. Statsrådet understöder att artikel 133 ändras och att tillämpningsområdet för gemenskapens handelspolitik utvidgas till tjänster, immateriella rättigheter och investeringar med vissa avgränsningar.

Enligt avgränsningarna

— bör rådet enhälligt besluta om avtalsenliga åtgärder när dessa gäller områden där förut-sättningen för utfärdande av inre regler är enhällighet

— kan på områden där harmonisering av medlemsstaternas lagar och bestämmelser utsluts med stöd av fördraget inte ingås internationella avtal, om detta skulle leda till harmonisering

— skall konsekvenserna av de yttre och inre åtgärderna för att uppnå unionens mål tryggas

— skall med begreppet immateriella rättigheter i detta sammanhang förstås endast aspekter i anslutning till handeln med immateriella rättigheter

— skall till investeringarna räknas endast direkta investeringar.

Dessutom är det enligt statsrådets ståndpunkt viktigt att man inte genom handelspolitiska avtal äventyrar gemenskapens miljöpolitiska mål. Finland har vid regeringskonferensen lagt fram ett förslag till artikel enligt statsrådets ståndpunkt.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

Utskottet konstaterade i sitt betänkande om regeringskonferensen 2000 att *"utskottet omfattar regeringens grundläggande ståndpunkt i redogörelsen till utvidgad tillämpning av beslut med kvalificerad majoritet"*. Utskottet konstaterade vidare att ståndpunkterna i fråga om enskilda artiklar bör grunda sig på en mera detaljerad granskning av förändringarna i riksdagen utifrån kompletterande utredningar från statsrådet.

Utskottet hänvisade i sitt betänkande till behovet av kompletterande utredningar beträffande handelspolitiken särskilt i fråga om ett eventuellt införande av beslut med kvalificerad majoritet i handeln med tjänster och de eventuella konsekvenserna av detta för tillhandahållande av offentliga tjänster i medlemsstaterna.

Enligt redogörelsen var statsrådet i princip berett att understödja att beslut med kvalificerad majoritet införs i handeln med tjänster och immateriella rättigheter. Statsrådet har senare preciserat sina ståndpunkter i kompletterande utredningar till riksdagen, av vilka den mest detaljerade har tillställts utskottet den 3 november 2000.

För att omfattande handelspolitiska avtal skall kunna slutas på Europeiska unionens vägnar krävs i dag i praktiken enhällighet, eftersom bestämmelserna i dessa endast delvis hör till gemenskapens gemensamma handelspolitik och därmed omfattas av beslut med kvalificerad majoritet. Av samma orsak förutsätter avtalen på grund av deras bestämmelser som hör till delad kompetens mellan gemenskapen och medlemsstaterna i praktiken separat antagande i medlemsstaterna enligt dessas egna författningar.

Frågor gällande handel med tjänster och immateriella rättigheter har fått en allt större betydelse i den internationella handeln. Reglerna för dem i den internationella handeln spelar en allt större roll för ett land som Finland, eftersom den finska industriproduktionen blir allt mer kunskapsintensiv och finländska aktörer strävar efter att i allt större utsträckning sälja tjänster till utlandet. Att dessa frågor till sina centrala delar skulle höra till området för enhälliga beslut bör anses som en faktor som minskar effektiviteten i unionens gemensamma handelspolitik, menar utskottet.

Å andra sidan finner utskottet det viktigt att utvidgningen av tillämpningsområdet för den gemensamma handelspolitiken inte får leda till att handeln med tjänster i anslutning till centrala välfärdstjänster eller investeringar hör till gemenskapens befogenheter och att man på detta sätt genom yttre befogenheter minskar medlemsstaternas befogenheter i centrala frågor i anknytning till exempel till kultur, sociala tjänster och utbildning.

Enligt en utredning till utskottet har i statsrådets ståndpunkt och Finlands på denna ståndpunkt baserade textförslag till den pågående regeringskonferensen i stor utsträckning beaktats utrikesutskottets och riksdagens andra utskotts ställningstaganden om angelägna och absolut nödvändiga villkor när en ändring av artikel 133 i fördraget övervägs.

Statsrådet bör enligt utskottets ståndpunkt i slutskedet av förhandlingarna försöka uppnå de centrala villkor för ändring av artikel 133 i fördraget och utvidgning av tillämpningsområdet för gemenskapens gemensamma handelspolitik som finns inskrivna i utredningen av den 3 no-

vember 2000 och i textförslaget av den 17 november 2000.

Om de i förhandlingarnas slutfas aktuella ändringsförslagen inte leder till att de mål för effektivisering av unionens handelspolitiska beslutsfattande som Finland ställt och utskottet understött eller alternativt äventyrar de centrala villkoren i statsrådets utredning, bör behovet att ändra artikel 133 i fördraget ännu allvarligt övervägas, menar utskottet.

Utskottet anser det också viktigt att statsrådet i slutskedet av förhandlingarna ser till att man genom konkreta ändringar i fördragen förbättrar medlemsstaternas möjligheter att bättre än för närvarande följa beredningen av unionens han-

delspolitiska avtal inklusive WTO-avtal. För Finlands del har detta även samband med riksdagens medinflytande vid förhandlingar om nya avtal i synnerhet för att garantera en omfattande och konsekvent tillämpning av bestämmelserna i 8 kap. grundlagen om hörande av riksdagen på förhand.

Utlåtande

Utrikesutskottet anför vördsamt som sitt utlåtande

att utskottet omfattar statsrådets ståndpunkt med de ovan nämnda anmärkningarna.

Helsingfors den 23 november 2000

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Liisa Jaakonsaari /sd
medl. Ulla Anttila /gröna
Antti Kalliomäki /sd
Bjarne Kallis /fkf
Ilkka Kanerva /saml
Antero Kekkonen /sd

Kimmo Kiljunen /sd
Juha Korkeaoja /cent
Kalevi Olin /sd
Mirja Ryyänen /cent
Ben Zyskowitz /saml
ers. Paula Kokkonen /saml.

Sekreterare vid sammanträdet var

utskottsrådet Antti Pelttari.

